

I. PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA DZIAŁKI

1. Przedmiot inwestycji.

1.1. Termomodernizacja budynku technicznego neutralizacji chloru, w tym:

- ocieplenie ścian zewnętrznych,
- ocieplenie stropodachu.

1.2. Lokalizacja – budynek techniczny neutralizacji chloru położony jest w Gierszowicach 43a na działce 1/2.

2. Istniejący stan zagospodarowania działki.

2.1. Budynek techniczny neutralizacji chloru usytuowany jest na terenie kompleksu obiektów związanych z ujęciem i uzdatnianiem wody przeznaczonej do spożycia. Kompleks obiektów techniczno-biurowych zlokalizowany jest na obszarze wolnym od zabudowy mieszkaniowej (za wyjątkiem jednego budynku wielorodzinnego), pomiędzy Gierszowicami a Krzyżowicami w bliskim sąsiedztwie torów kolejowych. Dojazd do zakładu wydzieloną drogą dojazdową gruntowo-betonową, dostępną z publicznej drogi gminnej. Budynek będący przedmiotem opracowania znajduje się w tylnej, północnej części zakładu.

2.2. Budynek posiada instalacje przyłączeniowe niezbędne do funkcjonowania i użytkowania budynku.

2.3. Teren na którym zlokalizowany jest przedmiotowy budynek jest ogrodzony.

3. Projektowane zagospodarowanie działki.

3.1. Zagospodarowanie działki – bez zmian. Nie wprowadza się nowej zabudowy kubaturowej oraz infrastruktury technicznej, nie zmienia się powierzchni i kubatury istniejącego budynku.

4. Zestawienie i bilans powierzchni – nie dotyczy, bez zmian.

4.1. Powierzchnia działki 1/2 – 132836 m²

4.2. Powierzchnia zabudowy budynkiem neutralizacji – ok. 157 m²

5. Dane informujące, czy działka lub teren, na którym jest projektowany obiekt budowlany, są wpisane do rejestru zabytków oraz czy podlegają ochronie na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

– budynek nie jest wpisany do rejestru zabytków; obszar na którym posadowiony jest budynek nie posiada miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla niniejszego przedmiotu

opracowania i zakresu robót budowlanych nie jest wymagane uzyskanie decyzji o warunkach zabudowy.

6. Dane określające wpływ eksploatacji górniczej na działkę lub teren zamierzenia budowlanego, znajdującego się w granicach terenu górniczego – nie podlega wpływom eksploatacji górniczej i nie znajduje się w granicach terenu górniczego.

7. Informacje i dane o charakterze i cechach istniejących i przewidywanych zagrożeń dla środowiska oraz higieny i zdrowia użytkowników projektowanych obiektów budowlanych i ich otoczenia.

7.1. Przedmiotowe zamierzenie inwestycyjne nie kwalifikuje się do grupy przedsięwzięć, mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

7.2. Planowana inwestycja nie będzie powodowała zagrożeń (ponad dopuszczalne normy) dla higieny i zdrowia użytkowników i otoczenia.

7.3. Planowana inwestycja wymaga wykonanie planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

8. Obszar oddziaływania obiektu.

Nie dotyczy. Projektowana inwestycja nie ingeruje w działki sąsiednie i w całości mieści się w granicach działki nr 1/2 nie wykraczając poza jej granice.

9. Inne konieczne dane – nie dotyczy.

II. PROJEKT ARCHITEKTONICZNO-BUDOWLANY

1. Dane ogólne.

1.2. Termomodernizacja budynku technicznego neutralizacji chloru, w tym:

- ocieplenie ścian zewnętrznych,
- ocieplenie stropodachu.

1.2. Lokalizacja – budynek techniczny neutralizacji chloru położony jest w Gierszowicach 43a na działce 1/2.

2. Przedmiot opracowania.

2.1. Przedmiotem opracowania jest budynek techniczny neutralizacji chloru położony w Gierszowicach na działce nr 1/2.

3. Stan istniejący.

Budynek techniczny neutralizacji chloru wykonany został w technologii murowanej, jako obiekt parterowy (jednokondygnacyjny), częściowo podpiwniczony kanałami technologicznymi. Budynek w rzucie oparty na planie litery „L” z płaskim dachem i elewacjach prostych.

Nad budynkiem dach o dwóch wysokościach, kryty papą. Ściany obustronnie otynkowane. Strop nad parterem w formie stropodachu pełnego o konstrukcji żelbetowej.

Stolarka okienna współczesna PCV; drzwi i wrota zewnętrzne aluminiowe pełne.

W części wyższej budynku znajduje się pomieszczenie neutralizacji chloru; w części niższej są pomieszczenia magazynowe w tym magazyn chloru.

3.1. Ekspertyza techniczna.

Przedmiotem ekspertyzy technicznej jest budynek techniczny neutralizacji chloru w Gierszowicach, analizowany pod kątem przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych.

Fundamenty budynku posadowione są poniżej strefy przemarzania. Na ścianach zewnętrznych budynku miejscowo występują niewielkie ubytki tynku. Są to ściany jednowarstwowe - nie spełniają obowiązujących wymagań w zakresie współczynnika przenikania ciepła. Stan techniczny zewnętrznych murowanych ścian budynku jest dobry.

Współczesna stolarka okienna PCV i drzwiowa aluminiowa jest w dobrym stanie technicznym, przeznaczona do zachowania.

Konstrukcja nośna dachu żelbetowa jest w dobrym stanie technicznym, nie wykazuje nadmiernych ugięć i spękań. Dachy kryte papą.

Stropodachy nie spełnia warunków termicznych. Należy ocieplić je od góry stosując systemowe rozwiązania dostępne na rynku.

4. Przeznaczenie obiektu.

4.1. Budynek techniczny pozostawia się bez zmian pod względem jego przeznaczenia.

4.2. Parametry izolacyjności cieplnej przyjęto jak dla budynku z pomieszczeniami o temperaturze: $t_i \geq 16^\circ\text{C}$.

5. Układ funkcjonalny.

5.1. Układ funkcjonalny pomieszczeń budynku pozostaje bez zmian i nie jest przedmiotem opracowania projektowego.

6. Program użytkowy.

6.1. Program użytkowy budynku jako całości pozostaje bez zmian.

6.2. Charakterystyczne parametry techniczne:

- długość	20,50 m
- szerokość	10,50 m
- wysokość	4,7 i 7,0 m
- kubatura	ok. 910 m ³
- liczba kondygnacji	1

7. Układ konstrukcyjny budynku.

7.1. Bez zmian. Nie zmienia się układu konstrukcyjnego budynku.

7.2. Istniejący układ konstrukcyjny podłużny i poprzeczny.

8. Rozwiązania konstrukcyjno-materiałowe.

8.1. Fundamenty – bez zmian. Zaprojektowane roboty budowlane nie generują dodatkowych znacznych oddziaływań na fundamenty, stąd nie zachodzi potrzeba ich wzmocnienia.

8.2. Ściany i kominy.

8.2.1. Ściany konstrukcyjne zewnętrzne i wewnętrzne, pod względem konstrukcyjnym pozostawia się bez zmian. Ściany zewnętrzne poddane zostaną jedynie ociepleniu od zewnątrz metodą lekką mokrą (ETICS).

8.2.2. Wystające ponad dachem kominki wentylacyjne należy wymienić i wyciągnąć ponad połac dachu na wysokość min. 60cm uwzględniając ocieplenie dachu od góry.

8.3. Stropy.

8.3.1. Stropy w formie stropodachów pozostawia się bez zmian. Projekt nie przewiduje zwiększenia obciążenia działającego na stropy aby była konieczność ich wzmocnienia.

8.4. Elewacje.

8.4.1. Tynki zewnętrzne, przed ociepleniem elewacji należy skuć w miejscach nienośnych, odspojonych i zawilgoconych. Elewacje należy oczyścić ciśnieniowo i zmyć z zalegających nieczystości. Miejsca po skutych tynkach uzupełnić tynkiem cementowo – wapienny kat. III o gr. 1,5 cm.

8.4.2. Ściany zewnętrzne budynku zostaną ocieplone od zewnątrz styropianem samogasnącym EPS 80-032 (FS15) mocowanym do ścian tzw. metodą lekką moką (ETICS), należy stosować rozwiązania systemowe.

Ściany ocieplić styropianem gr. 14 cm, a w strefie cokołowej o wysokości 30 cm od gruntu, ściany ocieplić styropianem o gr. ok. 10 cm i współczynnika lambda 0,038 W/mK. Należy stosować łączniki mechaniczne (termodyble) eliminujące mostki termiczne. Współczynnik przenikania ciepła (U) przegrody po ociepleniu: $U = 0,228 \text{ W}/(\text{m}^2 \text{ K})$.

Ościeża okienne i drzwiowe (gdzie jest to możliwe) ocieplić styropianem gr. 2-3 cm lub materiałem o niższym współczynniku przewodzenia ciepła $\lambda=0,022 \text{ W}/\text{mK}$.

Kolorystykę określono na rysunkach elewacji w oparciu o wzornik kolorów RAL CLASSIC.

Ogólny opis wykonania systemu dociepleń w przykładowej technologii systemowej:

- Zbicie nienośnych starych tynków z dokładnym oczyszczeniem podłoża.
- Opłukanie elewacji wodą pod ciśnieniem ewentualne uzupełnienie ubytków tynku.
- Zagruntowanie całości podłoża środkiem gruntującym do zastosowania na zewnątrz.
- Zamontowanie na cokole listwy startowej aluminiowej.
- Przyklejenie płyt styropianowych EPS 032 klejem do styropianu.
- Przy parapetach i wszystkich miejscach styku docieplenia z innym elementem wykonać uszczelnienie taśmą samo rozprężną.
- Wszystkie szczeliny wypełnić pianką izolacyjną oraz wykonać wyrównawcze szlifowanie powierzchni styropianu
- Kołkowanie styropianu kołkami systemowymi w ilości 6 szt./m² - w narożach, w pasach o szerokości 1,5 m 8 sztuk, (chowając kołki w 2 cm gniazdach montażowych, a następnie zakryć gniazdo dekielkiem styropianowym).
- Założenie narożników wypukłych z tworzywa sztucznego lub aluminiowego z siatką.
- W wymaganych miejscach założyć kapinosy (wszystkie podcienia i poziome uskoki elewacji).
- W miejscach narażonych na uszkodzenia mechaniczne (strefa wejściowa, ciągi pieszych itp.) wykonać zabrojenie powierzchni elewacji podwójną warstwą siatki i masą zbrojeniową bezcementową.
- Pozostałe powierzchnie elewacji zabrać siatką i masą zbrojeniową.

- Powierzchnie docieplenia stykające się z poziomymi elementami (np. opaski, chodniki) należy doszczelnić poprzez gruntowanie warstwą akrylowej szpachli dyspersyjnej wymieszanej z cementem portlandzkim 1:1 (do wysokości ok 0,5 m).
- W przypadku rozpoczęcia docieplenia od poziomu terenu należy wykonać fasetę uszczelniającą styk docieplenia z gruntem z akrylowej szpachli dyspersyjnej wymieszanej z cementem portlandzkim 1:1
- Wykonać warstwę pośrednią – podkład tynkarski w kolorze wyprawy tynkarskiej.
- Wykonanie wyprawy elewacyjnej z tynku silikatowego przeznaczonego do malowania o strukturze baranka i uziarnieniu do 1,0 mm, oraz powierzchnię z tynkiem mozaikowym w strefie cokołowej o uziarnieniu do 1,6 mm.
- Całość elewacji pomalować farbami silikonowymi w kolorze jasno szarym.
- Otwory po kotwach rusztowania należy wypełnić specjalnym trzpieniem uszczelniającym samorozprężnym.
- Wykonanie uszczelnień przy styku wyprawy elewacyjnej z oknami i drzwiami masą uszczelniającą do szczelin dylatacyjnych.

Długość łączników należy dobrać tak aby głębokość osadzania łącznika w podłożu była dostosowana do rodzaju podłoża (podłoża pełne betonowe i ceglane – min. 40 mm, podłoża pełne z betonu komórkowego – min. 50 mm, podłoża murowane z elementów drażonych – min. 60 mm. Przed przystąpieniem do robót należy wykonać odkrywki określające jednoznacznie rodzaje podłoża.

Należy też zdemontować elementy zamocowane do elewacji, tj. tablice, oświetlenie, rury spustowe, które należy zamontować po wykonaniu ocieplenia.

8.5. Parapety zewnętrzne.

Zaprojektowano podokienniki zewnętrzne we wszystkich oknach z blachy aluminiowej powlekanej o szerokości zmiennej, w zależności od głębokości węgarka około 35 cm i dostosowanej do grubości ocieplenia (powinny wystawać 4-5 cm). Kolorystyka parapetów w kolorze brązowym.

8.6. Stolarka okienna i drzwiowa.

Bez zmian. Zachowuje się współczesną, wymienioną już stolarkę okienną z profili PCV oraz drzwiową aluminiową.

8.7. Dachy.

Ocieplenie stropodachu budynku wykonać warstwą styropianu laminowanego papą o grubości 20 cm i współczynnika λ : 0,037 W/mK.

Współczynnik przenikania ciepła (U) przegrody po ociepleniu: $U = 0,144 \text{ W}/(\text{m}^2 \text{ K})$.

Przy ociepleniu stropodachu stosować tylko materiały termoizolacyjne suche, odpowiednio wcześniej zabezpieczone przed zawilgoceniem. Warstwa termoizolacji powinna być ułożona równomiernie, bez przerw i ubytków z zachowaniem spadku dachu i odprowadzeniu wód opadowych w kierunku rynien. Stropodachy pełne, których pokrycie wierzchnie jest w dobrym stanie technicznym, należy pozostawić i ocieplić bezpośrednio od góry. Występujące nierówności istniejącego pokrycia i podłoża należy usunąć poprzez skucie występujących garbów.

W istniejącym pokryciu należy wykonać perforacje - w ten sposób powstanie warstwa przepuszczająca parę wodną. Na niej ułożyć warstwę izolacji cieplnej, a następnie pokrycie odpowietrzane, składające się z papy perforowanej lub wentylacyjnej oraz papy zgrzewalnej wierzchniego krycia modyfikowanej SBS.

W ramach ocieplenia stropodachu niezbędna jest wymiana stalowych wywietrzaków dachowych na budynku, na nowe z PCV z podstawą dachową typu B1.

8.9. Obróbki blacharskie, rynny i rury spustowe.

8.9.1. Na attykach wykonać nowe obróbki blacharskie z blachy tytan-cynk o szerokości dostosowanej do grubości nowej izolacji termicznej.

8.9.2. Przed robotami ociepleniowymi zdemontować rynny i rury spustowe i wymienić je na nowe zachowując istniejące przekroje. Przy nawierzchniach wykonać odejścia od ścian dla

rur spustowych na odległość uwzględniającą grubość ocieplenia. Rynny i rury spustowe wykonać nowe z blachy tytan-cynk w kolorze naturalnym (stalowo-szarym).

8.10. Elementy wykończeniowe zewnętrzne.

8.10.1. Ściany zewnętrzne (elewacje) ocieplone metodą lekką moką w kolorze wg RAL CLASSIC:

- szary jasny (elewacje) – kolor nr 7035 lub szary mleczny – kolor nr 7047
- srebrny ciemny (cokół, tynk mozaikowy) – kolor nr 9007.

Główne ściany wykończyć w strukturze baranka o uziarnieniu do 1 mm, cokoły wykończyć tynkiem mozaikowym o uziarnieniu do 1.6 mm. Część gzymsów osłonięta obróbkami z blachy tytan cynk w kolorze naturalnym – stalowo-szarym.

8.10.2. Stolarka okienna – istniejąca w kolorze białym, drzwiowa w kolorze brązowym.

8.10.3. Nawierzchnia dachów w kolorze szarym.

8.10.4. Rynny i rury spustowe oraz obróbki blacharskie – w naturalnym kolorze tytan-cynku stalowo-szarym.

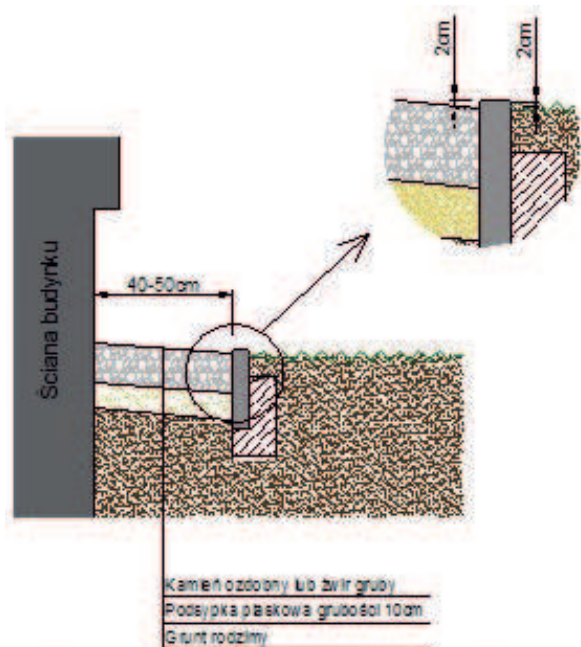
8.11. Opaska wokół budynku.

8.11.1. Zaprojektowano nową opaskę przy budynku wykończoną żwirem o szerokości 70cm.

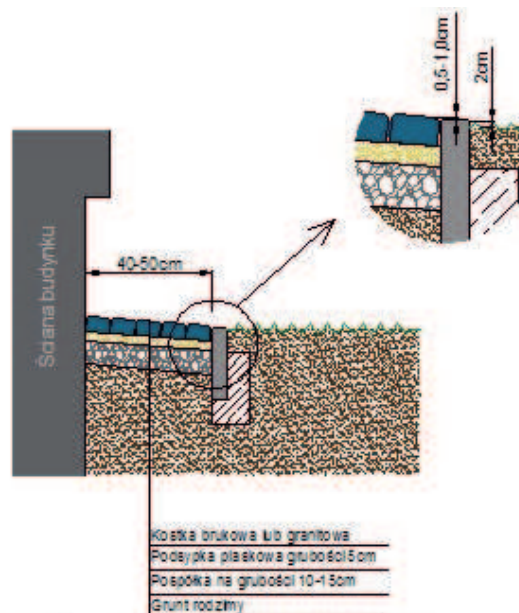
8.11.2. Istniejącą opaskę betonową należy rozebrać przed wykonaniem tej właściwej.

8.11.3. Nową opaskę żwirową o miąższości ok. 15 cm należy rozsypać na warstwie podbudowy z piasku o grubości 10-15 cm. Pomiędzy podbudową a żwirem rozścielić geowłókninę układaną na zakład.

8.11.4. Opaskę żwirową należy obramować obrzeżem betonowym. Obrzeże powinno wystawać ponad poziom opaski żwirowej na ok. 2cm (zabezpieczy to przed wypadaniem kamieni z opaski).

Rys. 12) Opaska żwirowa – przekrój

Rys. 13) Opaska z kostki brukowej – przekrój

Aby obrzeże było stabilne i zapewniało przez wiele lat jednakową szerokość opaski warto od zewnętrznej strony obłożyć je chudym betonem, czyli stworzyć tzw. „opór dla obrzeża”.

Materiały budowlane, urządzenia i systemy winny posiadać wymagane atesty i odpowiadać właściwym normom.

Dopuszcza się stosowanie materiałów innych producentów pod warunkiem zachowania pełnego systemu posiadającego Europejską Aprobata Techniczną lub Aprobata ITB, Certyfikat zgodności z ITB oraz atesty PZH.

Przyjęty system i materiały nie mogą parametrami technicznymi, użytkowymi i wizualnymi odbiegać od przyjętych w projekcie i muszą stanowić kompatybilny system jednego producenta.

Roboty budowlane i rzemieślnicze wykonywać zgodnie z zasadami sztuki budowlanej, obowiązującymi normami oraz zgodnie z przepisami BHP przy wykonywaniu robót.

9. Dojazd do obiektu – bez zmian. Dojazd do obiektu pośredni poprzez istniejący zjazd z drogi publicznej.

10. Dostępność dla osób niepełnosprawnych – nie dotyczy. Zakres robót budowlanych nie obejmuje przystosowania obiektu dla osób niepełnosprawnych.

11. Elementy wyposażenia budowlano-instalacyjnego.

11.1. Wymiana stalowych wywietrzaków dachowych na nowe PCV z podstawą dachową.

11.2. Wymiana instalacji odgromowej, zwodów poziomych i pionowych.

12. Wpływ na środowisko i jego wykorzystanie oraz na zdrowie ludzi i obiekty sąsiednie.

Przedmiotowe zamierzenie inwestycyjne nie kwalifikuje się do grupy przedsięwzięć, mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

12.1. Zapotrzebowanie i jakość wody – bez zmian. Sposób odprowadzenia ścieków – bez zmian. Nie wzrośnie zapotrzebowanie na wodę i odprowadzenie ścieków.

12.2. Emisja zanieczyszczeń gazowych, zapachów, pyłowych i płynnych – nie zakłada się zwiększenia tych zanieczyszczeń. Emisja zanieczyszczeń pyłowych, podczas realizacji przedsięwzięcia, nie przekroczy dopuszczalnych stężeń.

12.3. Rodzaj i ilość wytwarzanych odpadów – w trakcie realizacji robót zostanie wyodrębnione i zorganizowane miejsce na gromadzenie odpadów z zastosowaniem selekcji.

12.4. Emisja hałasu, wibracji i promieniowania – nie zakłada się zwiększenia hałasu. Hałas powstały podczas robót budowlanych z używanych elektronarzędzi ustanie po zakończeniu przewidzianych w projekcie prac budowlano-instalacyjnych. Emisja hałasu nie przekroczy granic normatywnych natężeń.

12.5. Wpływ na istniejący drzewostan, powierzchnię ziemi i wody – w pobliżu planowanej inwestycji ani w jej sąsiedztwie nie występują obszary Natura 2000. Brak oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na tereny związane z ochroną takiego obszaru.

13. Analiza możliwości racjonalnego pod względem technicznym, ekonomicznym i środowiskowym odnawialnych źródeł energii – nie dotyczy.

14. Charakterystyka energetyczna – nie dotyczy.

15. Warunki ochrony przeciwpożarowej

Projekt nie zmienia warunków ochrony przeciwpożarowej. Nie zmienia się kategorii obiektu, nie zmienia się i nie wprowadza dodatkowych stref pożarowych, nie zaprojektowano materiałów niebezpiecznych pożarowo ani substancji palnych, nie zmienia się warunków ewakuacji z poszczególnych pomieszczeń i z budynku.

INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA

Nazwa i adres obiektu budowlanego:

**Termomodernizacja budynku technicznego neutralizacji chloru
w Gierszowicach.**

Inwestor:

**Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
w Brzegu Sp. z o.o.
ul. Wolności 15
49-300 BRZEG.**

Sporządzający informację:

**Biuro Projektowe „AKAPIT”
ul. Pierwszej Brygady 40
49-300 Brzeg**

Projektant: mgr inż. Robert Łukiewicz

Brzeg, maj 2016r.

1. Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów.

Termomodernizacja budynku pompowni, w tym:

- ocieplenie ścian zewnętrznych,
- ocieplenie stropodachu.

2. Wykaz istniejących obiektów budowlanych.

Budynek techniczny neutralizacji chloru usytuowany jest na terenie kompleksu obiektów związanych z ujęciem i uzdatnianiem wody przeznaczonej do spożycia. Kompleks obiektów techniczno-biurowych zlokalizowany jest na obszarze wolnym od zabudowy mieszkaniowej (za wyjątkiem jednego budynku wielorodzinnego), pomiędzy Gierszowicami a Krzyżowicami w bliskim sąsiedztwie torów kolejowych Dojazd do zakładu wydzieloną drogą dojazdową gruntowo-betonową, dostępną z publicznej drogi gminnej. Budynek będący przedmiotem opracowania znajduje się w tylnej, północnej części zakładu.

Budynek posiada instalacje przyłączeniowe niezbędne do funkcjonowania i użytkowania budynku.

Teren na którym zlokalizowany jest przedmiotowy budynek jest ogrodzony.

3. Wskazanie elementów zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

W ramach inwestycji nie przewiduje się elementów zagospodarowania terenu, które stwarzać by mogły szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

4. Wskazanie dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia.

Zagrożenia mogące wystąpić:

- Uderzenie przez przemieszczane przedmioty – występuje na terenie placu budowy i zaplecza budowy w czasie ręcznego i mechanicznego przemieszczania materiałów i przedmiotów przez cały czas trwania budowy.
- Spadające przedmioty i elementy – występują przy robotach ociepleniowych i montażowych, aż do zakończenia tych robót.
- Kontakt z przedmiotami ostrymi i szorstkimi – występuje w miejscu składowania materiałów.
- Kontakt z przedmiotami będącymi w ruchu – elektronarzędzia na budowie przez cały okres trwania robót budowlanych.
- Kontakt z przedmiotami gorącymi – przy prowadzeniu prac spawalniczych, przecinania elementów stalowych.

- Porażenie prądem elektrycznym – występuje przez cały okres trwania budowy w czasie posługiwania się elektronarzędziami oraz innymi urządzeniami zasilanych energią elektryczną.
- Zachłapanie oczu – występuje w czasie wykonywania robót murarskich, tynkarskich i malarskich przez cały czas trwania budowy.
- Zaproszenie oczu – występuje w czasie obsługi pilarek, szlifierek, przez cały czas trwania budowy.
- Potknięcie i poślizgnięcie się na tym samym poziomie – nierówności terenu, podłoża, namoknięty grunt, lód i śnieg w zimie.
- Najechanie przez środki transportu – występuje przez cały czas trwania budowy na placu budowy i zapleczu budowy.
- Uderzenie o nieruchome przedmioty – występuje przez cały czas trwania budowy na placu budowy i zapleczu budowy.
- Rozerwanie się tarczy – występuje podczas użytkowania tarcz do szlifowania i cięcia przez cały okres trwania budowy.
- Hałas – występuje podczas obsługi urządzeń pneumatycznych, elektronarzędzi, obrabiarek do drewna, sprężarek przez cały okres trwania budowy.
- Urazy kręgosłupa – występują podczas ręcznego transportu materiałów przez cały okres trwania budowy.
- Udar słoneczny – występuje podczas długotrwałej pracy w miejscach nasłonecznionych.

5. Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych

Instruktaż prowadzą:

- pracodawca,
- kierownik budowy lub kierownik robót,
- brygadzysta.

Instruktaż powinien być prowadzony każdorazowo przed rozpoczęciem prac wymienionych w „Wykazie prac szczególnie niebezpiecznych”.

Instruktaż powinien obejmować w szczególności:

- a) imienny podział pracy,
- b) kolejność wykonywania zadań,
- c) określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożeń,
- d) wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy poszczególnych czynnościach,
- e) konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zabezpieczających przed skutkami zagrożeń,
- f) zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi przez wyznaczone w tym celu osoby.

Udokumentować przeprowadzenie instruktażu w „Zeszytcie szkolenia instruktażowego”.

Fakt odbycia szkolenia instruktażowego pracownik ma potwierdzić własnoręcznym podpisem.

W trakcie prowadzenia instruktażu należy wykorzystać instrukcje bhp oraz oceny ryzyka zawodowego:

- a) instrukcja bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych,
- b) instrukcja bhp przy transporcie ręcznym,
- c) instrukcja bhp przy składowaniu materiałów budowlanych luzem,
- d) instrukcja bhp eksploatacji elektronarzędzi,
- e) instrukcja prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych,
- f) instrukcja przeciwpożarowa.

6. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń.

Kierownik budowy pełniący nadzór nad przestrzeganiem na terenie budowy przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz egzekwowania od wykonawców i podwykonawców przestrzegania tych przepisów.

Nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy oraz stanem ochrony przeciwpożarowej na stanowiskach pracy sprawowany przez odpowiednio:

- kierownik robót,
- mistrz budowlany,
- brygadzysta,

stosownie do zakresu obowiązków.

Stosowanie niezbędnych środków ochrony indywidualnej obowiązujące wszystkie osoby przebywające na terenie budowy.

Do zabezpieczeń stanowisk pracy na wysokości, przed upadkiem z wysokości, stosowane środki ochrony zbiorowej.

Stosowanie środków ochrony indywidualnej, w szczególności takich jak szelki bezpieczeństwa, jest dopuszczalne, gdy nie ma możliwości stosowania środków ochrony zbiorowej.

Organizacja terenu budowy poprawiająca warunki bezpieczeństwa:

- ogrodzenie terenu i wyznaczenie stref niebezpiecznych,
- oznakowanie terenu budowy odpowiednimi tablicami informacyjnymi,
- wykonania dróg, wyjść i przejść dla pieszych,
- doprowadzenie energii elektrycznej i wody,
- urządzenia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i socjalnych,
- zapewnienie oświetlenia naturalnego i sztucznego,
- zapewnienie właściwej wentylacji,
- zapewnienie łączności telefonicznej.

7. UWAGI:

- używać wyłącznie materiałów dopuszczonych do stosowania w budownictwie - pracownicy wykonujący wszystkie prace budowlane powinni być przeszkoleni w zakresie BHP, sprawni fizycznie i psychicznie oraz posiadać aktualne badania lekarskie
- prace wykonywać zgodnie z obowiązującymi normami, przepisami i zgodnie ze sztuką budowlaną.

8. WSKAZANIE ŚRODKÓW TECHNICZNYCH I ORGANIZACYJNYCH ZAPOBIEGAJĄCYCH NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT BUDOWLANYCH

- drogi, dojścia powinny być przejezdne,
- drogi ewakuacyjne powinny być wolne, zabrania się składowania na nich materiałów budowlanych, gromadzenia sprzętu, itp.
- umieszczenie we wszelkich widocznych miejscach tablic ostrzegawczo – informacyjnych,
- miejsca niebezpieczne powinny być ogrodzone taśmą ostrzegawczą bądź ogrodzone.